

Behandlingen af
EKSEKUTORBOER

UDARBEJDET AF
FHV. KONTORCHEF I FINANSMINISTERIETS
1. REVISIONSDEPARTEMENT

Kaj Albeck

Fjerde ændrede og udvidede udgave

Udgivet af
DANSK KAUTIONSFORSIKRINGS-AKTIESELSKAB
KØBENHAVN 1966

Indhold

Forord	7- 12
I. Indledning	13- 24
II. Skiftets begyndelse	25- 35
III. A. Arveloven af 31. maj 1963	36- 66
B. Loven af 18' december 1963 om ændringer i skifteloven ..	66- 70
IV. Eksekutors virksomhed under boets drift	71-112
A. Om arveforholdene	71- 72
B. Ang. testamentariske dispositioner se afsnit III A	73- 74
C. Arveloven og ændringer i skifteloven se afsnit III A og B	
D. Specielt om båndlæggelse se afsnit III A	
E. Om unyndige og om værgeforhold	75- 86
F. Om fuldmagtsforhold	86- 88
G. Om arvemidler, der tilfalder valutaudlændinge samt om hjemtagelsespligt for et dansk bo	89- 92
H. Om livsforsikringer	92- 95
I. Om dokumentation til skifteprotokollen og om skifteproto- kollens og kassebogens førelse	95- 98
J. Eksekutorpligter m. m.	98-104
K. Skattevæsenet	104-112
V. Boopgørelsen	113-127
A. Boets aktiver	115-123
B. Boets passiver	124-127
VI. Eksekutorsalæret (almindelige bemærkninger)	128-129
A. Advokatsamfundets salærtakster	129-131
B. Den københavnske eksekutorborevisions bedømmelse af de anvendte salærer i eksekutorboer	131-135
C. Salærtakster i reassumptionsboer	135-136
D. Repartitionssalæret	136-137
E. Revisionens og justitsministeriets vurdering af salærbereg- ningen	137-139
F. Udbetaling af eksekutorsalærer	139
VII. Boets afslutning	140-143

Trykt hos

J. JØRGENSEN & CO. BOGTRYKKERI

XIII. Afgifterne	144
A. Skatteafgift	144-148
B. Repartitionsstempel	148-149
C. Boafgift	149-150
D. Arveafgift (almindelige bemærkninger)	150-151
AA. Arveafgiftssatser m.m. (§§ 2-3) samt § 5-7	152-159
BB. Vanskelige lovparagraffer (§ 12 ¹ , § 14, § 21 ⁴), §§ 16, 17 og 18 se under afsnit V	159-163
CC. Specielle regler for eksekutorer	163-165
DD. Om gaveafgift	165-168
EE. Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser	168
FF. Regler for arveafgiftsberigtigelse	169
E. Udlægsstempel	170-171
IX. Revisionen	172-175
X. Boets genoptagelse	176-177
XI. Tilbagekaldelse af eksekutorbevillingen	178-180
XII. Erindringsliste	181-183
XIII. Arveafgiftstabeller og kapitaliseringstabeller	186-211
XIV. 1) Eksekutorloven, 2) Eksekutorinstruksen samt 3) uddrag af ministerialtidende vedrørende cirkulærer og skrivelser af be- tydning ved bobehandlingen	215-278
XV. Register	

Forord

Uddrag af forordet til 2' udgave.

Efter at den af daværende justitsminister Steincke gennemførte »Lov af 20' April 1926 om Tilsyn med de af Eksekutorer behandlede Dødsboer« havde været gældende og virket hen imod en halv snes år, fremkom i december 1935 udgivet af Dansk Kautionsforsikrings A/S et af undertegnede udarbejdet skrift »Behandlingen af Eksekutorboer«.

En vejledning indenfor dette lidet opdyrkede emne måtte efter min erfaring antages at imødekomme et savn hos mange eksekutorer.

Senere har dommer Harbou i sit ansete værk »Behandling af Dødsbo og Fællesbo« ofret eksekutorbehandlingen et særligt afsnit, herom dommerfuldmægtig V. Ravnsholt Rasmussen og senest landdommer H. Holm har holdt i fagpressen gengivne foredrag om samme emne.

Imidlertid er forholdet det, at dels trænger nye områder indenfor emnet til behandling, herunder de nye arveafgiftsregler, dels er der indenfor de allerede tidligere behandlede områder brug for udvidelse og supplerung af stoffet med oplysning om nyere doms-afgørelser samt administrative resolutioner o. l.

Uddrag af forordet til 3' udgave.

I 3' udgave er stoffet gjort fyldigere. Meget nyt erfaringsmateriale er taget op. Boets forhold til skattevæsenet er mere indgående behandlet. Det samme gælder salærspørgsmålene.

Antallet af dødsboer, der kom under behandling, udgjorde i 1955 ca. 13.000.

I alt behandlede der omkring 1100 boer som eksekutorboer. Fra dem kun 9% af boerne indgik imidlertid til statskassen *henimod halvdelen* af den samlede arveafgift, der i finansåret 1956/57 udgjorde franc 13.128.055,65, således:

Amtstuerne (eksekutorboer)	20.074.815,81
Københavns Byrets skiftekontor	2.646.161,73
Finanshovedkassen	4.149,50
Ostifternes skifteretter	13.137.320,81
Jyske skifteretter	7.263.225,38
Berigtigelse ifølge skattedepartementets resolution	2.382,42
	<hr/>
	kroner 43.128.055,65

Heri fragår ved skattedepartementets resolutioner eller hovedrevisoratets decisioner	394.886,10
	<hr/>
	ialt kroner 42.733.169,55

Til sammenligning tjener, at arveafgiften i begyndelsen af dette århundrede udgjorde årlig 1 à 1½ million kroner.

Den i 1922 indførte gaveafgift udgjorde i finansåret 1956/57 omtrent 3½ million kroner.

Når det drejer sig om *afgifterne*, er der grund til at håbe og forvente, at *skifteafgiften* i eksekutorboer ad lovgivningens vej vil blive søgt forenklet indenfor de nærmeste år. De gældende regler, der i stort omfang hviler på domsafgørelser, medfører mange besværligheder for eksekutorer, administration og revision på grund af reglernes indviklethed – til gavn for ingen, ikke engang for statskassen.

Hvad angår *arveafgiften* kan man næppe vente nogen forenkling af betydning. Ganske vist udtalte konseilspræsident *I. C. Christensen* som midlertidig finansminister før sidste behandling i landstinget (Landstingstidende 1907/08 sp. 2099) af lovforslaget om arveafgiftsloven af 1908 (den lov, hvorpå vor arveafgiftslovgivning vedblivende hviler): »... Vor hele lovgivning om arveafgiften består i grunden af en hel mængde reskripter og skrivelser og så en lang praksis, og den kan være meget besværlig og meget utilgængelig for den jævne mand her i landet, og befolkningen vil sætte pris på at få alle disse regler kodificerede, omarbejdede og gjort forståelige og sat ind i en lov, hvor man kan gå hen og læse sig til det alt sammen ...«.

Alle, der har kendskab til arveafgiftslovgivningen, vil – uanset partifarve – indrømme, at sådan er det ikke gået. Det er gået med arveafgiftslovgivningen som med den øvrige skattelovgivning, at den

er vanskelig at finde ud af. At forholdet er helt anderledes, end man ved arveafgiftsloven af 1908 havde ønsket eller tænkt sig, belyses også af den omstændighed, at skattedepartementet har fundet det påkrævet at påbyde skifteretterne, der efter eksekutorloven reviderer eksekutorboerne ude i landet, og som behandler og afgiftsberegner 91 % af landets boer, (men ganske vist ikke afgiftsreviderer disse boer, der revideres af 1' hovedrevisorat) at forelægge deres afgiftsmæssige antegnelser for departementet, før de udsendes til eksekutorerne (se cirkulære nr. 170 af 23' okt. 1935).

Når det drejer sig om *eksekutorloven* af 1926, mener jeg, at jeg vedblivende kan godkende, hvad jeg skrev i forordet til 1' og 2' udgave: «Det vil være urigtigt at slutte disse forbemærkninger uden at oplyse, at eksekutorloven af 1926 formentlig har svaret til sin hensigt, idet boerne nu fremmes meget hurtigere end tidligere, ligesom også navnlig sikkerheden for arvinger, kreditorer og statskassen efter indførelsen om reglerne om sikkerhedsstillelse har vist sig betryggende.»

FORORD TIL 4' UDGAVE

Nærværende 4' udgave af denne bog har ganske naturligt øget det i tidligere udgaver fremkomne erfaringsmateriale.

Herudover har det forekommet mig rigtigt at gå lidt nærmere ind på livsforsikringsproblemerne, som de kan forekomme i relation til dødsboerne (afsnit IV H), ligesom jeg har ment, at det var af betydning at meddele en mere detaljeret redegørelse for de i praksis anerkendte eksekutorsalærer end refereret efter Advokatbladet i bogens afsnit VI.

Efter at justitsministeriet på grundlag af foreliggende praksis i cirkulære MTA nr. 49 af 25' marts 1964 har givet eller offentliggjort nærmere regler for erhvervelsen af eksekutorbevillinger, er det fundet hensigtsmæssigt i bogens afsnit I at komme nærmere ind herpå.

Det, der har voldt mig størst vanskelighed, har naturligvis været at behandle den nye arvelov af 1963 og de dertil knyttede skiftetretlige regler. Jeg har ment – efter overvejelse – ikke at kunne undlade at komme ind på dette område. Men herved blev det naturligt og praktisk at optrykke arvelovens regler og de nye skifteregler.

Disse lovbestemmelser kunne dog efter min mening ikke stå

uden kommentarer. Jeg har derfor paragraf for paragraf måttet ty til bemærkningerne til de udkast til ny arvelov, der forelå fra den d. 13. maj 1936 nedsatte kommission og navnlig til den betænkning om arvelovgivning, der i 1961 blev afgivet af det af justitsministeriet den 24. juni 1954 nedsatte udvalg.

Dette udvalgs forslag til ny arvelov blev jo også i alt væsentlig fulgt i den arvelov, der i 1963 fulgte efter.

Det må være klart, at de motiver, der danner grundlaget for disse lovbestemmelser, er et meget værdifuldt materiale, når den opgave foreligger, på et så tidligt tidspunkt på en praktisk måde og blot i omrids at behandle den nye arvelov. Kun enkelte domsafgørelser har det været muligt at henlede opmærksomheden på.

Der er imidlertid allerede fremkommet meget juridisk litterært stof om de her omhandlede forhold.

Jeg skal nævne:

Prof. Borums af Bikubens Forvaltningsafdeling i 1963 udgivne skrift: *Hvorledes kan testator disponere efter den nye arvelov af 1963. Samme forfatter*: Artikel i *Juristen* 1964 side 289.

Daværende kontorchef i justitsministeriet *Finn à Rogvi* i skrift udgivet af Sparekassen for København og Omegn 1964: *Båndlæggelse efter den nye arvelov* (begge skrifter anmeldt i *Juristen* 1965 side 114–120 af højesteretsdommer *Vetli*).

Samme forfatter: Artikel i *Juristen* 1964 side 107–125: *Arveloven*. I tilslutning hertil har fuldmægtig i justitsministeriet *O. Unmack-Larsen* i samme hæfte af *Juristen* skrevet om: *De i tilknytning til arveloven gennemførte ændringer i skifteloven* (side 126–130).

I UfR 1964 B s. 37 ff har højesteretsdommer *Vetli* gennemgået nogle hovedpunkter i den nye arvelov.

Skiftelovsændringerne er særlig udførligt behandlet af professor *Gomard* i hans kommentar til skifteloven (1964) anmeldt af dommer *Harbou* i UfR 1965 B. s. 86 ff.

Endelig og navnlig har professor *Ernst Andersen* i 1965 under titlen »Arveret« udsendt sin bog »Arv og legat« i ny skikkelse, idet den nye udgave fremtræder som en arveret med den nye lov som grundlag på de områder, hvor der er grund til ændringer. (Udgaven anmeldt og kommenteret af højesteretsdommer *J. Trolle* i UfR 1965 B. side 169–178. Heri er også indbefattet: Nogle bemærkninger om båndlæggelse og om arveforskud til børn efter den nye arvelov).

»Ved redaktionens slutning« er der endvidere i »*Juristen*« 1965

side 455–458 fremkommet en anmeldelse fra *prof. Borum* af den omtalte bog.

Det er en selvfølge, at de i denne bog optagne noter til arveloven ikke tilsigter at være en udtømmende arvelovskommentar*. Om vanskelige problemer vil det være nødvendigt at ty til den eksisterende og kommende litteratur og domsafgørelser. Medtagelsen af arvelovsteksten med noter kan dog måske – og det er min tanke – være en nyttig førstehjælp for praktikere.

I sidste udgave udtalte jeg håbet og forventningen om, at der snart måtte komme en ny *skifteafgiftslov*. Dette er imidlertid ikke sket, selv om der foreligger udkast til noget forenkede regler, særlig når det drejer sig om eksekutorboer. Da imidlertid den gamle lov stadig gælder, har jeg taget mig for en gang for alle at give en mere indgående redegørelse for beregning af skifteafgiften i eksekutorboer, et område der er meget vanskeligt at betrede.

Vedrørende *arveafgiften* har jeg i alt væsentligt holdt mig til det i sidste udgave anførte suppleret med oplysning om de i arveafgiftslov nr. 52 af 4. marts 1964 indeholdte ændringer i afgiftsreglerne jfr. lovbekendtgørelse nr. 63 af 9. marts 1964. En mere dybtgående behandling af arveafgiftsloven i dens helhed må det være andre, der tager sig af. Men mulig afventer man en ny lov, der kan forenkle de mange til dels fra tiden før 1908 medfulgte regler, ofte besværlige og vanskelige, hvad slet ikke var tilsigtet ved loven af 27. maj 1908, jfr. den foran side 8 citerede udtalelse af konseilspræsident *I. C. Christensen* i rigsdagen.

Medens antallet af eksekutorboer ikke har ændret sig væsentligt i årene fra sidste udgave, er den årlige arveafgift fordoblet. Den udgjorde i 1964/65:

Amtstuerne (eksekutorboer)	kr. 41.706.215,58
Københavns byrets skiftekontor	- 6.719.924,49
Østifternes skifteretter	- 23.954.637,22
Jyske skifteretter	- 16.058.144,03
	<hr/>
	kr. 88.438.921,32

I dette beløb er indbefattet kr. 557.609,48, der er indgået ved revisionsdepartementets decision. Derimod er ikke medtaget et

*En arvelovskommentar ved *Gaarden* og *à Rogvi* er under forberedelse på Juristforbundets forlag.

mindre (ubekendt) beløb, der er indgået ved skattedepartementets resolution formentlig til indtægt på amtstuer eller direkte til finansministeriet.

Heller ikke er i ovenstående tal medtaget *Færøerne*, hvor afgiften ialt udgjorde kr. 109.604,79, men hvoraf langt den største del (85.311,54) indgår i »Færøernes Landskasse«.

Fradrag i det ovenfor anførte indtægtsbeløb bliver i henhold til skattedepartementets resolution eller revisionsdepartementets decision, ialt kr. 214.705,27.

Endvidere kan oplyses, at gaveafgiften siden sidste udgave af denne bog er mere end tredoblet og udgjorde i sidste regnskabsår omtrent 11½ million kroner.

Højesteretsdommer Vetli, med hvem jeg havde et særdeles godt samarbejde i hans tid som leder af »Revisionen af Eksekutorboer i København«, har velvilligst givet mig nyttige vink væsentligst vedrørende den nye arvelov og de nye skifteregler.

Den 1° december 1965 foretoges første behandling i Folketinget af et af Justitsministeren fremlagt forslag om lov om overformynderiet og tre i forbindelse hermed fremlagte lovforslag. Førstnævnte forslag går ud på at ændre eller ophæve overformynderiet og videreføre dets virksomhed helt eller delvis på anden måde.

Under bogens trykning er det lykkedes at indarbejde de den 8. juni 1966 udstedte love i bogens tekst.

De pågældende love er:

Lov om overformynderiet LTA nr. 219 side 79 ff

Lov om anbringelse af umyndiges midler LTA nr. 221 side 81

Lov om ændring i arveloven LTA nr. 222 side 57

Lov om ændringer i myndighedsloven LTA nr. 220 side 84

Under min sygdom i januar - marts 1966 er korrekturarbejdet vedrørende denne bog besørget af kontorchef i 1° revisionsdepartement E. Riberholt og ekspeditionssekretær sammesteds Ib Ørkild-Hansen - ligesom korrekturarbejdet vedrørende afgiftstabeller o. lign. er besørget af ekspeditionssekretær E. Brendstrup og assistent fru Lillebil Møller begge fra samme departement.

Samtlige de ovennævnte bringer jeg herved min bedste tak for deres velvillige bistand.

Maj-Juni 1966.

Kaj Albeck.

I

Indledning

Eksekutorbevillingen - erhvervelse - benyttelse

Medens dødsbobehandling ved skiftekommissarier og testamentsdekuratorer med dømmende myndighed er bortfaldet ved skiftelov nr. 155 af 30° november 1874, § 83, 1° stk., bestemmer samme lovs § 6, at det skal være en arvelader tilladt »at indsætte testamentsdekuratorer uden dømmende myndighed. Sådant bestemmelse kan med virkning for hele fællesboet træffes af den længstlevende ægtefælle, der hensidder i uskiftet bo«.

a. Videre bestemmer skiftelovens § 83, 2° stk., således som bestemmelsen er ændret ved lov nr. 412 af 18° december 1963:

»Ved kgl. bevilling kan en eller flere myndige, pålidelige og vederhæftige personer beskikkes til som eksekutorer uden dømmende myndighed at behandle et dødsbo. Bevillingen meddeles af justitsministeren eller af den, han bemyndiger dertil. Boet udleveres til dekuratorerne af skifteretten og bliver at behandle efter reglerne i denne lov. De i den øvrige lovgivning indeholdte bestemmelser angående eksekutors forhold forbliver i kraft«¹⁾.

Den bemyndigelse, der her er tale om, er ifølge justitsministeriets cirkulære, MTA nr. 49 af 25° marts 1964, i de nedenfor nærmere angivne tilfælde givet overøvrigheden (i København overpræsidenten, udenfor København amtmanden) - altså den samme myndighed, som også tidligere i et vist omfang havde beføjelse til at meddele eksekutorbevillinger.

Men justitsministeriet har udvidet antallet af tilfælde, hvor overøvrigheden har den nævnte beføjelse - i god overensstemmelse med justitsministeriets praksis i de senere år gående ud på at decentralisere flere vigtige juridisk-administrative bevillingsafgørelser o. l.

¹⁾ I Gomard: Skifteloven (1964) pag. 294 anføres, at for så vidt angår spørgsmål, der ikke beror på fortolkning af skiftelovens § 6 og § 83, stk. 2, afhænger meddelelse af eksekutorbevilling af et skøn, og justitsministeriet er derfor ikke ubetinget bundet af cirkulærets eller hidtidige praksis' retningslinier jfr. UFR 1897/739.